

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

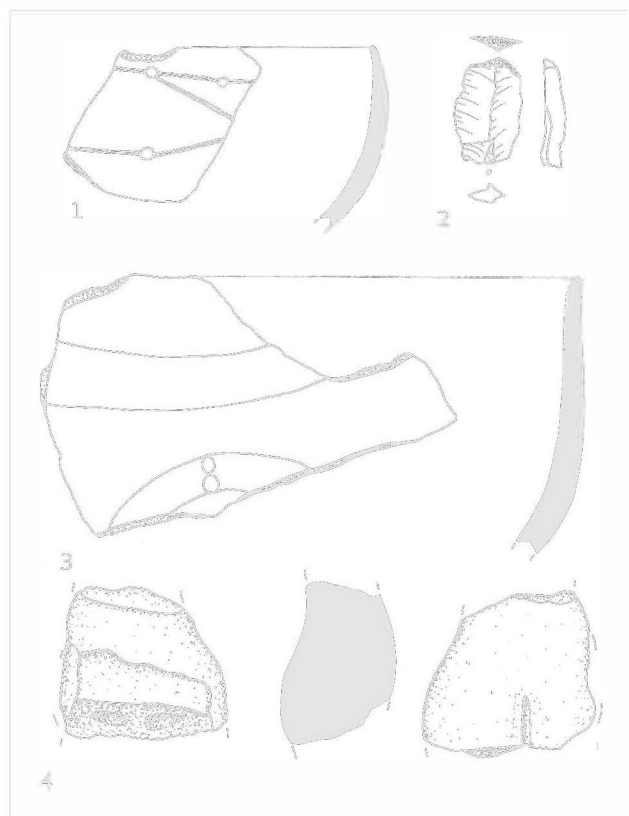
Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 13: Ostopovice. 1, 3: fragmenty nádob; 2: škrabadlo (přepálené); 4: fragment plastiky Fig. 13: Ostopovice. 1, 3: fragments of vessels; 2: end-scraper (overburned); 4: fragment of a figurine.

jsou zřetelně důlky, pravděpodobně se jedná o technologický prvek pro napojení spodní části plastiky.

Na rozdíl od neolitických plastik z lengyelské kultury mají lomy zmiňované plastiky odlišný charakter (srov. Hložek, Kazdová 2007).

Štípaná industrie čítající celkem 17 ks je složena převážně z rohovec typu KI, II (9 ks), dále je zastoupen rohovec typu KI, I (2 ks), moravské jurské rohovce (2 ks) a silicít krakovsko-česnochovské jury (1 ks). Ve třech případech nebylo možno určit surovinu z důvodu přepálení. Mezi nástroji se vyskytlo škrabadlo (přep.) (obr. 13: 2) a dvě čepele s terminální retuší (přep. a KI, II).

František Trampota

Literatura

- Belcredi, L. a kol. 1989: *Archeologické lokality a nálezy* ●kresu Brno-venkov, Brno.
- Hložek, M., Kazdová, E. 2007: Fragmentárnost nálezů lengyelské figurální plastiky ve světle experimentů. In: R. Tichý (ed.): *Otázky neolitu a eneolitu našich zemí*. Archeologické studie Univerzity Hradec Králové. Hradec Králové, 55–60.
- ndruš, V., Dvořák, P. 1992: Pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů v Ostopovicích. *Acta musei moraviae* LXXVII, 81–94.

Resumé

Ostopovice (Brno-venkov Dist.). „Na branách“: LBK. Surface survey. The polycultural site in Ostopovice „Na branách“ has already been known. There were found three LBK potsherds in M. Drmola's collection. An interesting find is a fragment of a human figurine. Chipped stone industry is composed mainly from Krumlovský les-type chert (varieties II and I), other raw materials are: Moravian Jurassic cherts, Kraków-Częstochowa Jurassic silicite and several artefacts are overburned. The material is dated back to the 2nd LBK phase.

OTICE (OKR. OPAVA)

Ulice Rybníčky, parcely č. 760/3, 760/4, 808. LnK. Sídliště (?). Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum (č. akce NPÚ Ostava 93/08), viz kapitola Eneolit, Otice, parcely č. 760/3, 760/4, 808. Lengyel, Sídliště.

V kulturní vrstvě ležící na sprašovém podloží se objevily mimo lengyelských keramických fragmentů i zlomky keramiky LnK. Jednalo se o zhruba deset nezdobených střepů výdutí z několika nádob. Zdáli v těchto místech měli sídliště i první zemědělci a souviseli s nimi některé sídlištní jámy bez keramických nálezů nebo šlo o redeponaci fragmentů v neolitu, nelze s jistotou říci.

Pavel Malík

Resumé

Otice (Bez. Opava). Rybníčky Strasse, LBK, Siedlung ?. Rettungsgrabung.

PRAVČICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Pravčické nivky“ MMK. Sídliště. Záchranný předstihový výzkum.

V roce 2008 došlo k rozšíření plochy výzkumu západním směrem, kde byla skryta plocha přibližně 80 × 20 m. Skrývka odhalila 16 objektů z neolitu a doby bronzové a 6 žárových hrobů. Kulturně se jednalo o MMK, která na tomto výzkumu byla zjištěna již dříve. Osídlení navazuje na výzkum v trati „U obrázku“ (Hulín, Pravčice 1).

„U obrázku“ (katastr Hulín, Pravčice). LnK, MMK. Sídliště, kulturní vrstva. Záchranný předstihový výzkum.

Lokalita na rozhraní katastrů Hulína a Pravčic se rozkládá na ploše terénní terasy (199 m n. m., severní část výzkumu) a klesá jihovýchodním směrem k hranici nivky říčky Rusavy (195 m n. m., střední a jižní část výzkumu). Na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 25–31–08, je lokalita identifikována těmito koordináty (Z. s. č. : J. s. č.): 97:354, 100:357, 132:291, 137:291 mm. Nejbližší vodoteč Kostelecký potok teče paralelně s protáhlou plochou budoucí dálnice a v jižní části ji křížuje, nedaleko protéká také říčka Rusava (200 m jižně). Již v předchozích dvou sezónách (2006–2007) bylo odkryto 466 objektů a 120 čtverců

(4 × 4 m). Výzkum, který v roce 2008 probíhal od února do prosince, se soustředil na střední a jižní část lokality. Umožnil zachránit dalších 844 objektů, 3 kostrové a 3 žárové hroby. Dále se podařilo prozkoumat kulturní vrstvu ve 110 čtvercích (4 × 4 m) a celkem 305 m čtverečnými sondami (š. 1,5 m). V roce 2008 se výzkum soustředil na dokončení střední a jižní části plochy výzkumu na trase komunikace R55. Nově byla v souvislosti s rušením původní silnice Hulín–Pravčice a budováním nového mostu skryta podlouhlá plocha cca 350 × 30–50 m, která je kolmá na původně zkoumanou trasu R55. Tato plocha na západě navazuje ze severu na výzkum Pravčice 1 („Pravčické nivky“) a východním směrem překračuje Kostelecký potok a dosahuje takřka intravilánu Pravčic. Zachyceno bylo osídlení z neolitu, eneolitu, doby bronzové, železné a římské (viz příslušné kapitoly).

Keramické zlomky byly nejprve zjišťovány v kulturní vrstvě, kterou zkoumaly sondy S6 a S7, kde se po jejím snížení podařilo prozkoumat i objekty LnK. V průběhu dalších prací v tomto prostoru se potvrdila vazba objektů na tuto část lokality, která byla pozorována již při výzkumu sousedící trati „Pravčické nivky“. Pokud jde o dosud objevené objekty (cca 20), jednalo se převážně o mělké sídlištní jámy s keramikou, mazanicí, ŠI a kostmi ve výplni. Především je možné materiál zařadit do středního stupně vývoje LnK.

Podobně jako u výše uvedené kultury byly zjišťovány pozůstatky kultury s moravskou malovanou keramikou v níže položených polohách podél hranice s nivou Rusavy. Řádově několik desítek objektů MMK se táhlo podél celého nově budovaného přemostění v délce cca 350 m na obou stranách Kosteleckého potoka. Keramika MMK byla zastoupena i v kulturní vrstvě. Osídlení pokračuje rovněž na sousední ploše výzkumu v trati „Pravčické nivky“ (kat. Pravčice).

Miroslav Daňhel

Resumé

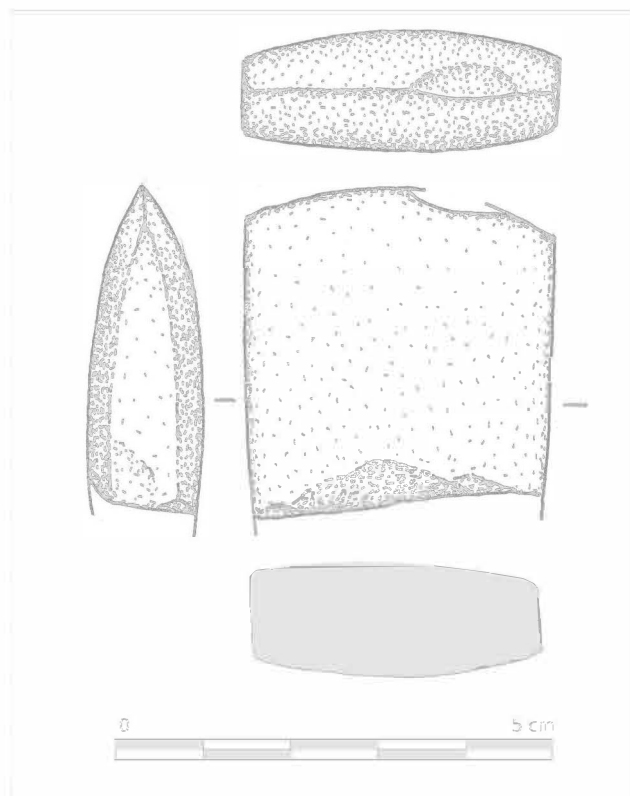
Pravčice (Bez. Kroměříž). „Pravčické nivky“ (Pravčice). MMK. Siedlung, Rettungsgrabung.

Pravčice (Kataster Pravčice, Hulín, Bez. Kroměříž). „U obrázku“. LBK, MBK. Siedlung, Kulturschicht. Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. ČEKYNĚ, OKR. PŘEROV)

„Žalkov“. Neolit–eneolit. Sídliště. Povrchový průzkum.

V souvislosti s povrchovými prospekciemi realizovanými Z. Schenkem a J. Mikulíkem v prostoru západní části Tršické pahorkatiny bylo v roce 2006 na katastru obce Čekyně nalezeno nové neolitické sídliště s doklady intenzivního osídlení datovaného do II. stupně LnK a rovněž mladších vývojových fází MMK. Na podzim roku 2007 zde byl nalezen zlomek výdutě zlobeného poháru KZP, který poukazuje na existenci blíže nespecifikovatelných aktivit z období pozdního eneolitu v prostoru již

Obr. 14: Přerov–Čekyně. Kamenná sekerka (kresba D. Figeľ).
Fig. 14: Přerov–Čekyně. Steinbeil. Zeichnung D. Figeľ.

dříve osídlené polohy (nepublikováno). Lokalita se nachází v poloze „Žalkov“, na táhlém hřbetu nad údolím říčky Olešnice, severozápadně od středu obce Čekyně. Nadmořská výška lokality se pohybuje mezi 280–284 m.

Z této polohy pochází rovněž nález břitové části kamenné broušené sekerky s mírně obloukovitým a lehce poškozeným ostřím (obr. 14). Maximální délka dochované části činí 39 mm, šířka 36 mm a tloušťka 14 mm. Surovinou, ze které byl tento nástroj vyroben, je dioritový porfyr/porfyrický mikrodiort, jehož primární zdroje se nacházejí na severozápadním Brněnsku v okolí Bosonoh, Bystrce, Lískovce a Žebětína. Jeho využití je zatím doloženo především v kultuře s moravskou malovanou keramikou. Drobné využití však bylo možné i v kultuře s LnK a v průběhu celého eneolitu (Kirchner *et al.* 2008; Kuča, Vokáč 2008; Kuča *et al.*, tisku). Podle jistých indicií (zobroušené boky, rovné ostří) lze artefakt přiřadit nejspíše do II. stupně kultury s MMK, ale nelze vyloučit ani KZP.

Zdeněk Schenk, Martin Kuča, Jan Mikulík

Literatura

- Kirchner, K., Kallabová, E., Kuča, M. 2008: Vybrané aspekty prehistorického a historického ovlivnění reliéfu severozápadního okolí Brna. In: V. Herber (ed.): *Fyzická geografie a trvalá udržitelnost*. 25. výroční konference fyzickogeografické sekce České geografické společnosti konané 30. a 31. 8. 2008 v Brně. Brno, 274–279.
- Kuča, M., Kirchner, K., Kallabová, E. 2009: Exploatace surovin vhodných k výrobě broušené kamenné industrie ve spojitosti s antropogenním ovlivněním